

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
เรื่องการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านม่วงโตน จังหวัดลำพูน**

Developing academic achievement through problem-based learning (PBL)

Political matters Mathayom 3, Ban Muang Ton School, Lamphun Province

พระรัชพล บำเพ็ญขุนเขา Pha Rachapol Bampenkunkhao

พระวิสาร์ ญาณวีโร Pha Visal Yanaveero

โรงเรียนบ้านม่วงโตน จังหวัดลำพูน

Ban Muang Ton School, Lamphun Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน(PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน(PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านม่วงโตน จำนวน 8 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (PBL) จำนวน 2 ชั่วโมง 3 แผน รวมเป็น 6 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 7.13 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 21.50 คะแนน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้ค่าที (t-test) เท่ากับ 14.39 ($p < .05$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเมืองการปกครอง โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา คุรบาบุคคัลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 19.75 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 49.00 คะแนน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนได้ค่าที (t-test) เท่ากับ 17.78 ($p < .05$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

Abstract

The purposes of this research are to 1) compare academic achievement between before and after school of Mathayom 3 students by organizing problem-based learning (PBL) activities on politics and government. 2) Comparing problem-solving abilities. Between before and after class students Mathayom 3 by organizing problem-based learning (PBL) activities on politics and government. The sample group consisted of 8 Mathayom 3 students at Ban Muang Ton School. The research instrument was used. (1) Problem-based learning (PBL) planning, 2 hours, 3 plans, totaling 6 hours. (2) Academic achievement test, usually with 30 answers. Statistics and analytical data are.. . Standard and test sections were tested with t-test statistics. (Based on t test)

The results of the research found that academic achievement Social Studies By using problem-based learning (PBL) activities, the mean pre-test score was 7.13 points and the post-test mean score was 21.50 points when testing the difference in academic achievement scores first. study and after study, the t-test was equal to 14.39 ($p < .05$), indicating that students studying in social studies subjects Learning unit: politics and government By using problem-based learning (PBL) activities, there is a positive academic achievement in social studies subjects. Higher with statistical significance at the .05 level.

Ability to think and solve problems in social studies subjects. of Mathayom 3 students who received problem-based learning activities (PBL) had a mean pre-test score

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

of 19.75 points and a mean post-test score of 49.00 points when testing differences. Differences in problem-solving ability scores in social studies subjects Before studying and after studying, the t-test was equal to 17.78 ($p < .05$), showing that Students studying in social studies subjects By using problem-based learning activities (PBL), the ability to think and solve problems in social studies was significantly higher at the .05 level.

Keywords: develop academic achievement, problem-based learning (PBL)

บทนำ

ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนใช้เทคโนโลยีก้าวไกล อย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาคนให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ดำรงชีพ ได้อย่างเป็นปกติสุขในสังคมด้วยจิตใจอันเข้มแข็งมีสติไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ อย่างสุ่มรอบคอบ รัฐบาลได้ตระหนักถึง การพัฒนาคนในประเทศด้วยการจัดการศึกษา การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน คือ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ถ้าประเทศใดพลเมืองมีการศึกษาสูงประเทศนั้นก็จะมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ หากสังคมใดพลเมืองขาดการศึกษาเรียนรู้ สังคมนั้นย่อมประสบปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากความไม่รู้ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความ สามารถเต็มตามศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาทั้งปวง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และแผนการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) พ.ศ. 2555-2559 ระบุว่า การสร้างสังคมไทยที่พึงประสงค์ให้สำเร็จได้ เครื่องมือที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ คือ “คน” และ “การศึกษา” โดยมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม การศึกษาเป็นการขัดเกลาบุคคลให้ มีความรู้ ความคิดและการกระทำในทางสร้างสรรค์ มีวัฒนธรรมที่ดี ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญมากในการสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีของบุคคล (สำนักงานพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. 2555 : 4)

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

ในรายวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมากและกว้าง บทเรียนซับซ้อน (Pinla, 2017 : 13) การสอนสาระหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องท่องจำ ไม่น่าสนใจ เป็นวิชาที่ศึกษาเรื่องของอดีต ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน และนักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และยังขาดทักษะในการคิดแก้ปัญหาจึงต้องมีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับวิชาในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาเป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกคิดฝึกปฏิบัติ ฝึกแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์จริงที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่ง Khammanee (2016 : 150-152) ได้ให้ความหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นฐานไว้ว่า เป็นการจัดการสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำไปสู่สถานการณ์จริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาจริงได้ และฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา มีการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ เกิดทักษะการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าว

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เห็นถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้ทำการวิจัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน(PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน(PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคัลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน(PBL)
เรื่อง การเมืองการปกครอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านม่วงโตน จำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

-ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

-ตัวแปรตาม (Dependent Variables ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา
เรื่อง การเมืองการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาจากหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมืองจาก
หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การเมืองการปกครอง ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้
จำนวน 3 แผน เวลาเรียนทั้งหมด 6 ชั่วโมง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

- ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแบ่งเนื้อหาที่จะทำการศึกษาออกเป็นเนื้อหาย่อย
- เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การเมืองการปกครอง

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

- นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และประเมินความคิดเห็นที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ได้ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.80 ถึง 5.00 และในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 แสดงว่าปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 6 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามพฤติกรรมบ่งชี้ ตามขั้นตอนของ Weir (1974) Beyer เป็นแบบอัตนัย 4 สถานการณ์ ๆ ละ 4 ข้อ ๆ ละ 4 คะแนน รวม 64 คะแนน ในแต่ละข้อกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง 30 ข้อ

- นักเรียนได้รับการสอนแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การเมืองการปกครอง จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชม. รวมเป็น 6 ชม. เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับก่อนเรียน และทำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาฯ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเมืองการปกครอง ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาฯ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
 “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t – test) ของคะแนน
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาฯ ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

ความสามารถในการ แก้ปัญหา	N	μ	S.D.	μ ร้อยละ	t	p
ก่อนเรียน	8	7.13	2.03	23.75	14.39*	.000
หลังเรียน	8	21.50	4.04	71.67		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาฯ โดยใช้การจัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 7.13 คะแนน และมี
 ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 21.50 คะแนน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนน
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้ค่าที (t-test) เท่ากับ 14.39 ($p < .05$) แสดงให้เห็น
 ว่านักเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษาฯ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเมืองการปกครอง โดยใช้การจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาฯ สูงขึ้น
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที (t – test) ของ
 คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษาฯ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ก่อน
 และหลังเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) (คะแนนเต็ม 64
 คะแนน)

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษาฯ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
 ที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) หน่วยการเรียนรู้
 เรื่อง การเมืองการปกครอง ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชา
 สังคมศึกษาฯ ปรากฏผลดังตารางที่ 3

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
 “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	μ	S.D.	μ ร้อยละ	t	p
ก่อนเรียน	8	19.75	6.63	30.86	17.78*	.000
หลังเรียน	8	49.00	9.01	76.56		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 19.75 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 49.00 คะแนน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนได้ค่าที่ (t-test) เท่ากับ 17.78 ($p < .05$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) วิชาสังคมศึกษา เรื่อง การเมืองการปกครอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และ 2) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาใน วิชาสังคมศึกษา เรื่อง การเมืองการปกครองซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

1. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน(PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงขึ้น เพราะสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด คือเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้สร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมาจากความรู้ ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่รับเข้ามาใหม่ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง สร้างความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจของตนเอง และมีส่วนร่วมในการเรียน มากขึ้น (Active learning) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, ยุพวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2554) ที่กล่าวถึงข้อดีของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ทำให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยในการค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องและแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการแยกแยะและวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การให้เหตุผล การศึกษาที่ละเอียดรอบคอบ รวมกับการสรุปที่ได้ประเด็นและสาระที่สำคัญ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด หรือพฤติกรรมทางด้านสมองของบุคคล ในอันที่ทำให้มีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญนำ อินทนนท์ (2551) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้

2. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน(PBL) เรื่อง การเมืองการปกครอง มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงขึ้น โดยใช้ขั้นตอน และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 6-8) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเรียนได้และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหา ที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องอธิบายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีที่หลากหลาย ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามานำแลกเปลี่ยนเรียน ร่วมมือกัน อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด เพียงพอกับการตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบสมมติฐานและแก้ปัญหา ถ้าไม่เพียงพอกลุ่มจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม แผนการเรียนรู้ และแหล่งข้อมูลแล้วดำเนินการศึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ก่อน ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

กลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตัวเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้นำมาจัดระบบองค์ความรู้ และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน โดยใช้การวัดผลการคิดแก้ปัญหา ตามขั้นตอนของเวียร์ (Weir, 1974) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การระบุปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ว่าปัญหาคืออะไร ตั้งปัญหาหรือค้นหาปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์ สามารถระบุขอบเขตของปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ 2. การวิเคราะห์ปัญหา เป็นความสามารถในการพิจารณาวิเคราะห์แยกแยะสาเหตุของปัญหาหรือตั้งสมมุติฐานของปัญหา 3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการคิดค้น และเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหา 4. การตรวจสอบผลลัพธ์ เป็นความสามารถในการอธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหา

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาเพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยที่ปัญหาจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้กระตุ้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการแก้ปัญหา จึงทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 6-8) และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, ยุพาวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2554) ที่กล่าวถึงข้อดีของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า การเรียนจะใช้ปัญหาเป็นหลัก ทำให้เกิดข้อดี เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยในการค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องและแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการแยกแยะและวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การให้เหตุผล การศึกษาที่ละเอียดรอบคอบรวมกับการสรุปที่ได้ประเด็นและสาระที่สำคัญ และได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการให้เหตุผล

สรุปได้ว่าการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกำหนดไว้ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สูงขึ้น และช่วยให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา และนักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้ศึกษาที่จะศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา เรื่อง การเมืองการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2550).แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.กรุงเทพฯ:ที เอส ปี โปรดักส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554).แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทศนา แคมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแม เนจเม้นท์จำกัด.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556).การพัฒนาการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ : ห้าง หุ้นส่วน จำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- วิระสิทธิ์ มาตราอำพร. (2563). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) เรื่องการประยุกต์ร้อยละ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2545). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.
- Guilford, J. (1995). **Personality**. New York : McGraw Hill Book.